

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะของ สรพงษ์ สีชมภู การศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นหลัก โดยผู้ทำการศึกษาเป็นผู้ไปสังเกตและสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องบันทึกเสียง และการบันทึกภาพการทำงานด้านศิลปะ

จึงกล่าวได้ว่าในการศึกษาครั้งนี้ ใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์เป็นหลักในการรวบรวมข้อมูล โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการแสดงผลงาน การได้รับรางวัล การสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะในอดีต เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์

กรณีศึกษาที่ใช้ในการศึกษา

กรณีศึกษา คือ สรพงษ์ สีชมภู ซึ่งเป็นศิลปินที่ทำงานศิลปะในแนวจิตรกรรมอย่างต่อเนื่อง ที่อาศัยอยู่ในตัวอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

1. ผู้ศึกษาเป็นผู้ทำการสัมภาษณ์กรณีศึกษาด้วยตนเอง ประกอบแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เฉพาะกรณีศึกษา
2. ในการศึกษารวบรวมข้อมูลจากตัวศิลปินถึงปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง คือ เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพถ่าย โดยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยการตีความ สร้างข้อสรุปข้อความจากรูปธรรม หรือปรากฏการณ์รวมถึงผลงานทางด้านศิลปะที่พบเห็น แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่กับการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ในประเด็นที่ศึกษา นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบการบรรยาย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ศึกษาค้นคว้า รวบรวมความรู้ เอกสาร ตำราและคู่มือเกี่ยวกับความรู้ทางการสร้างสรรค์ ด้านศิลปะ, งานศิลปะที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลทางด้านจิตวิทยา และข้อมูลเกี่ยวกับศิลปิน (สรรพขณ สิขมภู) เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการเลือกใช้ในการสัมภาษณ์

2. การสร้างเครื่องมือซึ่งประกอบไปด้วยแบบสัมภาษณ์ โดยประกอบไปด้วย ประวัติชีวิต ส่วนตัวของศิลปินทั้งด้านครอบครัว, การทำงาน และแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะ รวมถึงการสังเกต การซักถามและการจดบันทึก ประกอบกับการบันทึกภาพจากกล้องถ่ายภาพ

การเก็บรวบรวม

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคเอกสาร จะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วิทยุบัตรการแสดงผลงานศิลปะ และเอกสารข้อมูลอื่น ๆ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ห้องสมุดคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ห้องสมุดคณะศึกษาศาสตร์ และหอศิลปวัฒนธรรมอุโมงค์ ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปประกอบกับการเก็บรวบรวมจากข้อมูลอื่น ๆ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการจะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น เพื่อทำความรู้จักคุ้นเคยกับตัวศิลปิน สำหรับการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ จะใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจะมีการนัดหมายวัน-เวลาไว้ล่วงหน้า และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไป

3. การเก็บรวบรวมจากการสังเกต ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะใช้การสังเกตและการจดบันทึกข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับตัวศิลปิน เช่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่อยู่อาศัย ห้องทำงาน ศิลปะ การดำเนินชีวิต ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และอื่น ๆ รวมถึงมีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ดำเนินควบคู่ไปกับการซักถามไปด้วย พร้อมบันทึกภาพถ่าย เพื่อบันทึกการสร้างสรรคผลงานศิลปะ ของศิลปิน เพื่อใช้ในการศึกษาประวัติชีวิตของศิลปิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ทำการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขั้นตรวจสอบข้อมูล เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับว่ามีความถูกต้องและเหมาะสมกับการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลหรือไม่ โดยจะทำการคัดเลือกข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยในการตรวจสอบจะใช้วิธีการสังเกตควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์พร้อมกับเปรียบเทียบข้อมูลจากการศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเอกสารประกอบไปด้วย
2. ขั้นการจัดระเบียบข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การซักถาม การบันทึกแล้วนำไปแยกวิเคราะห์ตามกรอบที่ได้กำหนดไว้
3. ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล
 - ข้อมูลเกี่ยวข้องกับการศึกษาประวัติชีวิต กระบวนการทำงานและข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของศิลปินจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากภาคเอกสารการสัมภาษณ์และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมรวมถึงข้อมูลจากภาพถ่ายภาพผลงานศิลปะแล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง การบรรยายและภาพถ่าย